

Po pošti prejemati:

za
celo leto naprej 26 K — h
pol leta „ 13 „ — „
četrt „ 6 „ 50 „
mesec „ 2 „ 20 „

V upravnistvu prejemati:

za
celo leto naprej 20 K — h
pol leta „ 10 „ — „
četrt „ 5 „ — „
mesec „ 1 „ 70 „

Za pošiljanje na dom
20 h na mesec.

SLOVENEK

Političen list za slovenski narod.

Naročnino in inserate
sprejema upravnistvo v
Katol. Tiskarni, Kopitar-
jeve ulice št. 2.

Rokopisi se ne vračajo,
nefrankovana pisma ne
vsprejemajo.

Uredništvo je v Seme-
niških ulicah št. 2, I., 17.

Izhaja vsak dan, izveniši
nedelje in praznike, ob
pol 6. uri popoldne.

Štev. 7.

V Ljubljani, sredo 10. januarja 1900.

Letnik XXVIII.

Univerzalizem in nacijona- lizem.

»Slovenski Narod« trdi v svojem pro-
gramatičnem članku »Naše sta-
lišče«, da je nastal pri nas boj le zato,
ker da katoliški univerzalizem
nasprotuje nacijonalizmu. »Cerkveno
stremenje po univerzalnosti je v neposred-
nem nasprotju z vsemi narodnostnimi pri-
zadevanji, z vsakim prizadevanjem ohraniti
si svojo individualnost... Katoliški univer-
zalizem je neizprosna sovražnica vsake indi-
vidualne svobode in sovražnica vsega tega,
kar ustvarja napredek v kulturi, v pravici,
v socijalnih in političnih razmerah.«

In dokaz za te krivične trditve?

Značilno je za naše razmere, da »Na-
rodu« ni treba nikdar ničesar dokazovati!
Ljudje nič več sami ne mislijo, ampak kar
misli »Narod«, to mislijo tudi oni. Očividno
je, da je tako, sicer bi se čulo iz krogov
»Narodovih« bravcev kdaj kaj o kakem od-
poru! A naj napiše »Narod« največjo
neumnost, »Narodovih« bravci se trudijo
na vso moč, da mislijo isto neumnost!

Ali mar ni neumnost trditev »Narodova«,
da je cerkev zato sovražna vsaki individu-
alnosti, vsaki svobodi, vsaki kulturi, vsa-
kemu napredku, ker je katoliška, uni-
verzalna, ker je njen ideal, kakor
prav pravi »Narod«, civitas Dei, dr-
žava božja na zemlji?

Tudi zrak je univerzalen, ali
je mar zato v neposrednem nasprotju z vsa-
kim razvojem individualnih bitij? ali ni mar-
več ravno pogoj, da se bitja razvijajo vsako
po svoji individualnosti? Tudi solnce ima
svoj univerzalizem; solnce vlada vse
življenje na zemlji; ali je mar zato neizprosna
sovražnica vsake individualnosti, ali ni mar-
več zopet pogoj, da se vsako bitje razvija
in napreduje po svoji individualnosti?

Vsak organizem ima svoj uni-
verzalizem. En princip dominira v vsej
rastlini, ali je mar zato v rastlini vse »nive-
lirano«, ali nima marveč vsaka stanica svo-
jega posla in svojega mesta? Po »Narodo-
vih« načelih bi bil vsak organizem nekaj
pogubonosnega. Po »Narodovih« načelih bi
bila sploh tudi vsaka družba pogubo-
nosna, zakaj vsaka družba ima svoj
univerzalizem! Če pa ni protinaturno
in pogubonosno za individualno svobodo,
kulturo in napredek, da se poedinci združu-
jejo v družine, družine v plemena,
plemena v narode, narodi v svetne
države, zakaj bi bilo protinaturno in po-
gubonosno, če se tudi svetne države še zdru-
žijo v eno državo božjo na zemlji?
Zakaj le?

Kaka nesmisel je torej trditev »Naro-
dova«, da cerkev katoliška nasprotuje
individualnosti, ker je univer-
zalna! Sploh je težko umevno, kako se
more list, ki hoče biti še krščanski,
povzpeti do takih trditve! Človek bi mislil:
če je isti Bog početnik narodov in tudi
katoliške, univerzalne cerkve, je
pač poskrbel, da univerzalizem cerkve ne na-
sprotuje nacijonalizmu. Vsaj pameten človek
bi sodil tako! In če pogleda poleg tega le
še malo v zgodovino, bo našel, da je bila
ravno katoliška cerkev vsikdar najmočnejša
obramba narodne svobode proti avtokratom
in tiranom!

No, kaj pravimo, da hoče biti »Narod«
še krščanski list! Tega že sam več resno ne
misli. Tudi to le še zaradi lepšega, ker bi

brez krščanskih naročnikov ne neslo! Zdi
se res, da gre le še edino za to!

Sicer bi se pa »Narod«, kakor je raz-
vidno iz vse pisave zadnjega časa, najrajši
odtegnil vsemu krščanstvu. Prav podoben se
nam zdi topolu v krasni paraboli
Jørgensenovi.

Topol se je naveličal solnca. Rad bi bil
absolutno svoboden, od nikogar odvisen, ni-
komur ne dolžan hvaležnosti, tudi solncu
ne. Zato je naščuval rastline, naj bi odpadle
od solnca. Od solnca naj ne vsprejmejo no-
benega žarka. Če solnce sveti, naj zapro liste
in čaše, odpro naj jih le v noči, v temni,
skrivnostni noči! Zakaj le bajka je, le pra-
znoverje, dejal je topol, da bi bile me rast-
line odvisne od solnca v svojem razvoju in
napredku.

Rastline so verjele topolu in odslej so
zapirale svoje čaše solncu in odpirale jih le
medlim nočnim zvezdam... Minilo je leto,
listje je začelo rumeneti, cvetje odpadati,
sadu ni bilo in jeseni je vse venelo in po-
bešalo glave...

Tedaj so rastline spoznale, kaj jih čaka
brez solnca: poguba, smrt... Ko je prišla
zopet pomlad, so se zopet obračale k solncu
vse rastline, k njemu, staremu in večno
mladem, neizcrpnemu vrelcu luči in živ-
ljenja. Le topol je še branil svoje ideje,
zato pa je stal med pomladnim zelenjem
suh, moleč kvišku gole rogovile, kakor stra-
šilo na zeleneči njivi...

Morda »Narod« zapelje tudi naše ljud-
stvo, da zapre svoje srce životvornemu kr-
ščanstvu. To je gotovo. Dolgo naš narod
brez krščanstva ne bo mogel prebiti. Zato
imamo mi trdno upanje, da pride kmalu lepa
pomlad, ko bo ves naš narod zopet odprl
hrepenče srce večno mlademu, neizcrpnemu
krščanstvu katoliške cerkve, kakor odpirajo
cvetice čaše zlatozarni svetlobi velikanskega
solnca. »Slovenski Narod« pa bo samotnil
kakor staro rogovilasto strašilo na slo-
venskih livadah!

Državna podpora za vino- gradnike.

Predlog poslanca Žičkarja in tovarišev glede spre-
membe zakona z dne 28. marca, št. 61.

Trtna uš provzroča v spodnještajerskih
vinogradih vedno večje opustošenje. Tu na-
hajamo n. pr. v Halozah, polit. okraj Ptuj,
cele občine, ki se morejo preživiti skoro iz-
ključno le od dohodkov vinogradništva, se-
daj so pa izročene največji bedi. Ker so
skoraj vsi ondotni vinogradniki obremenjeni
z dolgovi, je povsem izključeno, da bi z last-
nimi sredstvi mogli obnoviti opustošene vino-
grade. Z zakonom z dne 28. marca 1892,
št. 61, je sicer poskrbljeno, da dežela in dr-
žava z dovolitvijo brezobrestnih posojil
skupno pomagata vinogradnikom obnoviti
njih po trtni uši opustošene vinograde, toda
ker je po tem zakonu država vezana na de-
želo in država postavno ne more dovoljevati
večjih posojil, kakor dežela; ker so za ob-
noveitev takih vinogradov potrebne izredno
visoke svote; ker nadalje skoro nobena de-
žela obrazmeroma majhnih dohodkih v to svr-
ho ne more dovoljevati znatnejih zneskov; ker se
konečno s takim postopanjem obnoveitev vino-
gradov zavleče v nepregledno daljavo, bedno
prebivalstvo pa je vedno navezano na iz-
redno podporo od strani države, ako se ne
odloči raje za izselitev, je nagla in izdatna
pomoč neobhodno potrebna.

To se pa le s tem omogoči, ako se za-
kon z dne 28. marca 1892 tako spremeni,

da je sicer država praviloma vezana na vi-
sokost deželnega prinosa, v posebnih ozira
vrednih slučajih pa je tudi neodvisno od de-
žele opravičena dovoljevati taka brezobrestna
posojila.

Z ozirom na to stavijo podpisani na-
slednji predlog:

Visoka zbornica skleni: Odobri se na-
stopni zakonski načrt:

»Peti odstavek § 1. čl. II. zakona z dne
28. marca 1892, št. 61, se razveljavi in naj
se v bodoče glasi: Dovoljevanje takih pre-
djemov je praviloma odvisno od tega, da
prosilci dobi jednako podporo iz dež. sredstev.
Izjemoma more pa poljedelski minister po-
trebnim prosilcem, ki od dežele niso dobili
nikake podpore, dovoljevati jih iz državnih
sredstev.«

V formalnem oziru se predlaga, da se
ta predlog izroči poljedelskemu odseku.

Dunaj, 20. dec. 1899.

Usoda evropskih vladarjev 19. veka.

(F. G.)

(Konec.)

Primerno se nam zdi, da tukaj omenimo
nesrečne smrti plemenitega vladarja, ki ni
sicer vladal v Evropi, a je član naše ce-
sarske hiše in potomec mogočnih nemško-
rimskih cesarjev, mislimo cesarja Maksimi-
lijana Mehikanskega. Komu je neznana pre-
trestljivo junaška smrt njegova? Bilo je 19.
junija 1867. Vsa Evropa je v strahu prič-
kovala, kaj se bo zgodilo z njim. A glej
tragičnega prizora! Tam stoji na trgu de
las Campanas v Queretaru obsojen na smrt
pred oboroženimi mehikanskimi vojaki. Cesar
podari vsakemu vojaku v spomin po en
cekin — povzdigne svoje oči proti nebu in
pokaže z roko na prsi — častnik da zna-
menje z mečem, streli zadone in vrli Maksi-
milijan izgubi svoje življenje.

Še enkrat se ozrimo v nemirno Srbijo.
Po smrti starčka Miloša Obrenovića je za-
vladal njegov sin Mihael. A malo vladarjem
je odmenjen tako žalosten konec, kot je bil
njemu. Njegovi sovražniki so skovali v Be-
lemgradu zaroto in 1868. so ga napadli še-
tajočega v parku Topčideru, ga ustrelili s
16 strel in strašno razmesarjenega vrgli v
nek jarek.

Manj žalostno je na Španskem kraljica
Izabela izgubila prestol 17 dni pozneje. Pred
uporniki je uskočila čez francosko mejo v
Napoleonov grad Pau, odkoder se je pozneje
stalno naselila v Parizu.

Leto 1870. je bilo jako nesrečno za
Francoze. Napoleon III. je bil premagan pri
Sedanu in na ta poraz vzbukla revolucija v
Parizu je njega in vse Napoleonovce izklu-
čila od prestola in izgnala iz dežele.

To leto je tudi prenehalo tisočletno
posvetno vladarstvo papežev. 9. oktobra
1870. se je cerkvena država združila z ostalo
Italijo.

Tri leta pozneje se je španski kralj
Amadej odpovedal vladarstvu ter se rajše
umaknil domov v lepo Italijo, kakor bi v
Španiji krotil nemirne duhove.

Tudi v Turčiji se je začelo gibati. Ne-
miri v Carigradu so dali poguma nemir-
nežem, da so nestanovitnega sultana Abdul
Aziza odstavili od vladarstva in ga dejali v
zapor. 4. junija 1876. so ga našli mrtvega v
ječi s prerezanimi žilami. Ali si je sam pre-
strigel žile s skarjami, ki so ležale tik njega,
ali kdo drug, ne da se določiti.

Na njegovo mesto je stopil sultan Mu-
rad V., ki so ga pa že čez poltretji mesec
pahnili s prestola, češ da je prismojen, in
namesto njega so oklicali Abdul Hamida II.
za turškega cesarja.

Stopajo nam pred oči dogodki zadnjih
let, ki smo jih sami doživeli, zato bo za-
dostovalo, če jih na kratko omenimo.

Bilo je 30. marca 1881. Ruski car
Aleksander II. se je na saneh vračal v svojo
palačo v Petrogradu spremljan od eskorte
kozakov. V neki ulici dvigne mlada črna
oblečena deklica roko kot bi hotela pozdra-
viti carja in precej nato se silno strese zrak
in hipoma leži v snegu kopa krvavečih
ljudij in konj. Sani se ustavijo. Car stopi z
njih nepoškodovan. Tu pritirajo k njemu
nekega golobradega mladeniča, kričeč nad
njim: »Ta je vrgel bombo«. Car Aleksander
zaničljivo pogleda mladega hudodelca. »Ti
si me hotel umoriti?« ga vpraša z nekoliko
porogljivim naglasom. V tem trenutku pa
prileti iz obližja druga bomba naravnost
carju pod noge. S treskom se razleti, na-
stane obupen krik in car pade z razdrob-
ljenimi nogami na tla. Nezvestnega so od-
nesli na cesarski dvor, kjer je poldrugo uro
pozneje umrl v groznih mukah.

Žalostno je tudi končal le nekaj let
pozneje bavarski kralj Ludovik na starn-
berškem jezeru, kjer je iskal in našel svojo
smrt.

Na Bolgarskem se je 1886. knez Alek-
sander po dolgotrajnih bojih domačih strank,
ko so se naposled še vojaki uprli, odpovedal
prestolu in se vrnil na Nemško.

Tudi njegov nasprotnik pri Slivnici,
srbski kralj Milan, se je odpovedal vladarstvu
l. 1889. Nasledil ga je njegov sin Alek-
sander I.

Omeniti nam je še predsednika fran-
coske republike Sadi Carnota, ki je umrl
pod bodalom Caseriotia.

H koncu se moramo spomniti velike
nesreče, ki je zadela našega vladarja, ki je
ob enem zadela nas vse, kar nam je še
tako živo v spominu, nesrečne smrti blage
naše cesarice Elizabete.

Tako smo v duhu prepotovali večino
evropskih držav in videli nesrečen konec
mnogih vladarjev tega stoletja. Videli smo
nestalnost vsega človeškega in tok časa, ki
stresa najmočnejše države, na skrivnem
delujoče sile, ki ne prizanašajo niti kra-
ljevskim glavam.

Čez 50 kronanih vladarjev je ali pogi-
nilo pod morilčevo roko ali pa so morali
zapustiti, prisiljeni od razmer časa, sijaj
kraljevskega prestola. Večinoma smo te
omenili v tem spisu. Ravno toliko knezov
pa je izgubilo svojo oblast ob drugih pri-
likah: leta 1803. po tako zvanem »Reichs-
deputationsbeschluss«, l. 1806. ob ustanovitvi
porenske zveze in l. 1815. ob priliki nemške
zaveze.

Kakor je težko priti do vladarske krone,
tako pa je tudi izguba krone za vladarja
velika nesreča.

Naše stoletje, ki se giblje h koncu, je
toraj čez 100 vladarjem snelo krono z glave.
Nekateri so jo izgubili v vojski z močnejšim
ali srečnejšim nasprotnikom, drugi so padli
pod roko morilčevo, nekateri so si celo sami
zadali smrt. Največ pa jih je odstranila s
prestola »suverena« volja narodov. Res ne-
varnost preti kronanim glavam od vseh
stranij:

Politični pregled.

V Ljubljani, 10. januarja.

Mej dvema ministertvoma smo še vedno in bomo gotovo vsaj še do konca tekočega meseca, tako sodijo vsi krogi, ki so bolj poučeni o zakulisnih razgovorih raznih državnikov. Körber se sicer precej trudi, da bi izvel težavno nalogo, a do sedaj se ni imel posebnega uspeha. V javnosti sicer še ni prav nič znanega o njegovih posrečenih korakih, toda ve se, da mož nima na svoji strani ne Čehov, ne kat. ljudske stranke in tudi ne nemških liberalcev in nacionalcov; naklonjenost mu je zagotovljena dosedaj samo od strani Poljakov, ki seveda grede za vsako vlado, da jim le privoščijo prijazno besedo. S tem vspehom, mož ne more biti posebno zadovoljen in ako se stvari ne obrnejo na bolje, ne bo mogel na dan z novim kabinetom.

Razprava o skupnem vojnem proračunu v avstrijski delegaciji je zadnje dni precej živahna, pred vsemi se je pa vdeležuje češka delegacija, ki brezobzirno navaja vse hibe naše skupne uprave. V imenu čeških delegatov je izjavil najprej poslanec Pacak, da ne bodo glasovali ne za redni in ne izredni vojni proračun, ker niso zadovoljni s politiko zunanjega ministra, posebno pa ne s trozvezo, ki po pojasnitvah raznih delegatov naši monarhiji več škoduje nego koristi. Posl. Pacak je pa konečno vprašal zunanjega ministra, bode li konečno ukrenil potrebne korake, da se prepreči nadaljnje iztiravanje avstrijskih Slovanov iz Nemčije.

Preosnova častniških plač je še vedno pereča nerešena zadeva avstro-ogerskega častništva, ki je z vso gotovostjo računalo na to, da bo regulacija uveljavljena že z novim letom. Sedaj so se možje počuli, da to ne gre tako lahko. Toda mirovati ne morejo in ker žive še vedno v trdni nadi, da se zadeva reši še v tekočem delegacijskem zasedanju, so objavili sedaj v nekaterih listih poročila, da se delegacijama predloži več naknadnih predlog, mej temi pa tudi oni glede povišanja častniških plač. Ker dotični večji znesek ni vpoštet v predloženem skupnem proračunu, predloži skupni finančni minister naknadni načrt, v katerem zahteva kredita za izvedbo te zadeve.

Mej Nemčijo in Anglijo se razpor še dosedaj ni polegel in ako se razmere kmalu ne spremenijo, bo imel za Angleže neljube posledice. Angleška vlada namreč vkljub določenemu zagotovitvi še sedaj ni odgovorila na noto Nemčije, v kateri se zahteva popolnega zadoščenja za zaplembo parnika »Bundesrath«. Nemški poslanik v Londonu je že pri prvi taki priliki zelo ostro nastopil na merodajnem mestu in pozneje tudi pojasnil, da Angliji pač ne more biti vsejedno, kako sodi o Angliji nemški narod, in ali ostanejo nespremenjene sedanje razmere mej obema državama.

Ruski načrti glede angleške Indije. Pred nekaj tedni smo sporočili, da se je nekaj ruskih čet pomaknilo proti Heratu in afganiški meji. Ta vest se je na raznih straneh dementovala, oziroma jej marsikdo ni pripisoval posebne verjetnosti. Sedaj je pa došla o tej zadevi oficijelna izjava ruske brzojavne agenture iz Tiflisa, ki da sicer stvari malo drugačno lice, a je popolno istega pomena in važnosti. Uradno se namreč trdi, da je z ozirom na položaj v Afganistanu vsled bajne smrti emira Abdurrahman Khana in z ozirom na nemire mej rodovi Hindu vojni minister poskusil z mobilizacijo nekaterih čet iz Kavkaza v transkaspiske pokrajine. Jeden večji oddelek je odšel po železnici iz Tiflisa v Baku, potem na ladjah v Krasnowodsk in od tu zopet po železnici v Kušt, kamor je dospel 1. januarja. Poskus se je popolnoma posrečil, ker se je pokazalo, da se celi voj v osmih dneh lahko premesti iz Kavkaza v Kušt. Tako ruski oficijelni krogi o mobilizaciji »za poskušnjo«. Vsemu svetu, v prvi vrsti pa Angležem je le predobro znano, da ta transport kavkaških vojaških čet ne

velja nemirom v Afganistanu, marveč je to le del ruskega načrta glede angleške Indije. Da je v londonskih vladnih krogih nastala vsled tega nepopisna vznemirjenost, pač ni treba naglašati.

Umetnost.

Seja društva za krščansko umetnost dne 4. t. m. — Predsednik č. kanonik J. Smrekar odpravi odborovo sejo z željo, da bi v novem letu društvo krepko delovalo, mnogo dobrega storilo in slabega preprečilo. V pretres pride najprej načrt za veliki altar na Brezjah. Altar naj bi bil tabernakeljski altar, na steni zadej pa podoba. Načrt ima mnogo dobrih strani, manj ugodno vpliva skoro izključno uporabljena vodoravna črta, ker je videti altar pretežak. Glavna stvar je tabernakelj, in ta naj bi bil vzvišen nad stransko predelo, da bi se altar dvigal piramidalno. To bi se lahko doseglo z malo izpremembo, če se namreč skrajna kipa postavi na podstave nekoliko v ozadje.

»Mosaikwerkstätte f. chr. Kunst« v Ino mostu je darovala društvu »apostolski križ« zložen v lepih barvah. Ta dar je dal priliko, da se je razpravljalo o cenah muzičnih podob, ki se večinoma dobro dajo uporabiti tudi pri nas. Cena je zavisna zlasti od daljave, s katere se podoba gleda, ker je sestavljena iz manjših ali večjih drobcev, od gladkega ali praznega ozadja in množine figuralnih delov. Več ko je teh, tem težje in dražje delo, več ko je praznega ozadja, tem ceneje.

Predsednik č. kanonik Smrekar pokaže lepo delo: Die Bau- und Kunstdenkmäler von Westfalen. — Že v »Izvestjih« našega društva za l. 1897. in 1898. je predlagal g. Avsec, naj se po vzgledu bavarske vlade tudi pri nas inventarizirajo vse umetnine v škofiji. Lep vzgled, kako naj se to vrši, nam daje poprej imenovano delo. Zanimivo je za strokovnjaka, pa tudi za vsakega bravnca. Delo obsega več zvezkov. Vsak zvezek obdeluje en okraj in podaja načrte, podobe cerkva, altarjev, kelihov, gradov in drugih zanimivih predmetov. Čeprav pri nas še ne moremo misliti na kaj podobnega, učimo se lahko iz te knjige, kako naj bi tako delo prišli. En zvezek stane silno malo, ker ga je nekako že plačal dotični okraj. Okraj Paderborn v tem delu stane le 2 gld. 52 kr. in ima samo tabel 118 mimo drugih ilustracij. Društvo se je na to delo naročilo.

Direktor Šubic naznani, da želi izdati osrednja komisija za ohranitev umetnin in davnih nova pravila. Zanimivo bi bilo, ko bi tudi društvo izrazilo svoje mnenje. Na predlog kanonika Sušnika sta prevzela ravnatelj Šubic in župnik Sitar, da sestavita do prihodnje seje posamezne točke, o katerih se bo potem razpravljalo.

Naposled je predaval župnik Sitar o podružnici sv. Nikolaja v Sp. Tuhinju. Kot uvod si je izbral zanimivo vprašanje, kako so cerkve pokrivali v notranjščini v bazilikah, v romanskih, gotških in renesanskih cerkvah sploh in posebej pri nas. Posameznih točk ne navajamo, ker izide razprava itak v društvenih izvestjih.

Groharjevi slik. Z nekako skrbjo smo pričakovali teh slik. Zakaj? Za novo cerkev na Brezje je bilo treba za dva stranska altarja slik, in sicer ene sv. Antona Pad. in druge sv. Antona puščavnika. Društvo za krščansko umetnost je to oskrb prevzelo in povabilo domače slikarje, naj napravijo skice za te slike. Ko se je društvo odločilo za Groharjeve načrte, smo bili v skrbeh, je li zadelo pravo, kajti o tem slikarju se še ni slišalo mnogo, tudi njegovih umotvorov še ni po naših cerkvah. — A ko smo ugledali sliko izpostavljeni v »Kat. domu«, smo bili zadovoljno iznenadeni, kajti prepričali smo se, da je društvo dobro pogodilo. Slik ne bomo opisovali natančno, le toliko rečemo, da takih cerkvenih slik iz novejših dob od domačih slikarjev nimamo, ne izvzemši večine J. Šubičevih, kajti pripoznati moramo, da v malokaterih se izraža pobožnost, udanost in ljubeznjivost tako lepo, milo pa tudi veličastno, kakor v teh slikah; prav to pa se mora od cerkvenih podob neobhodno zahtevati. Groharjevih podob se oko prime, gledamo jih radi dalje časa, to pa je dokaz, da imajo duha, da vgajajo notranjemu čustvu, vgajajo pa, ker jim je vdihnjen svetloba in življenje, in prav to ogreva srce ogledovalca

in ga dvigne kviško v drugi svet. Ravno zaradi te prednosti smo najbolj veseli novih slik. Pa tudi tehnične spretnosti kaže Grohar mnogo, kajti kdor obraze v tako težki, da najtežji poziciji, kakor jo imata svetnika, dovršiti zna v risariji pravilno, v izrazu, senci in svetlobi, smemo reči, izvrstno, mora imeti že mnogo spretnosti. Zdi se, da si je slikar nalašč izvolil tako težko lego hoteč pokazati, kaj premore. Kaleotehnična koncepcija slik je mikalna, originalna, nista delani samo po šablona, nista goli kopiji starih slik; pripomnimo pa, da nam je prvotna skica sv. Antona Pad., po kateri Marija v zraku plavajoč po lahkem podaja nebeško dete svetniku v poljub, bolj ugajala, kakor sedanja. Kaj je slikarja nagnilo prvotno koncepcijo zapustiti, ne vemo.

Škoda bi bilo, ko bi se lepe zmožnosti slikarja zaradi pomanjkanja dela ne mogle višje razvijati. Prav pa je pogodilo umetniško društvo, da je naklonilo slikarju nekoliko boljše plačo za delo, pa s pogojem, da ga izvrši v Monakovem, kjer bi imel več pripomočkov za delo pa tudi ob enem priliko do večje izobrazbe. Seveda je bila prav ta okolnost za slikarja jako ugodna, kajti brez dvoma so strokovnjaki presojali delo vsestransko in dajali slikarju dobre nasvete. — V bistvu smemo biti z delom prav zadovoljni, akoravno se sem ter tja kaže marsikatera pomanjkljivost, katera pa se kmalu lahko popolni. — Naj si sliko ogleda, kdor se za nje zanima, in prav bo, da se sliši še kaka kritika, sliki sta vredni da se vsestransko presojata, in sta tudi taki, da tudi prestaneta ostrejšo kritiko. I. Flis.

Dnevne novice.

V Ljubljani, 10. januarja.

Cesarjev dar. Cesar je za napravo velikega oltarja v župni cerkvi sv. Križa pri Slatini daroval 1000 kron.

Imenovanje notarja za Mokronog. »Slovenski Narod« prinaša v svoji 5. letošnji številki povodom imenovanja mokronoškega notarja uvodni članek, v katerem iz različnih vzrokov obžaluje imenovanje g. Koserja za notarsko mesto v Mokronogu. Mi se strinjamo popolnoma in v vsakem oziru z vsebino navedenega članka. Pripomnili bi pa vendarle nekaj radi, da spozna širje občinstvo tudi vzroke tega imenovanja. Dolžnost naših državnih poslancev je, da posvečujejo personalijam vso svojo pozornost. No, ko se je šlo za namestitev notarja v Mokronogu, so isti to svojo dolžnost tudi spolnili, »aber traget nur nicht wie!« V konkretnem slučaju bi bila dolžnost naših državnih poslancev, da so iz znanih vzrokov složno in energično protestovali proti imenovanju g. Koserja za Mokronog in zahtevali, da se spoštuje, uvaža in izvrši predlog notarske zbornice za Kranjsko. Tega pa seveda niso storili. Pač pa so se baš državni poslanci narodno-napredne stranke in celo drugi veljaki te stranke odlikovali v tem, da so poročali na kompetentnem mestu vsak na svojo roko in vsak drugega kandidata za to mesto — seveda samo notarske kandidate, katerih narodna notarska zbornica niti predlagala ni, da celo kandidata, o katerem je obče znano in glede katerega je izrekla tudi notarska zbornica, da ni sposoben za notarsko mesto. Ni čudo, da je ta izborna politika naših naprednih veljakov paralizovala ves vpliv notarske zbornice in onih objektivnih mož, ki so na kompetentnem mestu priporočali izvršitev predloga notarske zbornice, in imenovan je bil preko predloga notarske zbornice g. Koser. Na enako originalen način hoteli so člani napredne stranke svoj čas preprečiti imenovanje g. Paleta. To in nič drugega smo hoteli pribiti, da se čudi svet politični zrelosti naših veljakov. Prav ima »Slov. Narod«, ko poroča, da so personalije za nas eminentne važnosti, prav je imel »Slov. Narod«, ko je posvetil imenovanju g. Koserja uvoden članek, še več bi pa po našem mnenju koristil »Slov. Narod« stvari, če bi ponatisnil tudi tole notico in s tem pokazal, da mu res ne gre za osebe, marveč za stvar

»Narodove« laži. »Narod« vrže vsaki dan kako poleno proti škofu zaradi šolskih zavodov. Nedavno je trdil, da misli škof kupiti graščino Crnelo v kamniškem okraju, da ondi zgradi zavode, potem trdi, da je ni ku-

pil, ker je predraga. Seveda je popolno izmišljeno, da bi bil škof kedaj kupoval to graščino za svoje šolske zavode. V ponedeljek »Narod« nadaljuje ta svoj roman, rekoč: »Pretekli teden je škof sklical zaupne moze iz občine Medvode k sebi v škofijo ter jim javil, da kani zidati svoje zavode v Goričanih... Ljudje v medvodski občini se zavodov prav nič ne veselijo. To ve vsak, da zaslužil ne bo od njih niti krajcarja, pač pa se bo vsak čas beračilo pri ljudeh za zavode. Na vprašanje, kdo je proti škotovim zavodom, se je izmeje zaupnih mož sicer le jeden oglasil, a drugi so molčali samo zato, ker se niso upali škofu ugovarjati.« — Resnica temu nasproti pa je ta, da so občinski mozeje iz medvodske občine sami, ko so zvedeli, da škof misli graditi zavode zunaj Ljubljane, prišli ga prositi, naj zavode gradi v njih občini, ter ga zagotovili, da bo občina z denarjem in delom prav zdatno podpirala podjetje. — Tako »Narod« z neresnicami siplje pesek v oči svojim bralcem. Ako »Narod« s tem misli nahujskati tudi druge občine proti zavodom, kakor je ljubljansko, tedaj se jako moti, kajti naši kmetje nimajo slame v glavi in vedo, da bodo imeli ljudje daleč na okoli veliko dobička od takega zavoda

Vse »Narodovo!« Na nedeljski veselici Št. Peterskih podružnic družbe sv. Cirila in Metoda je bil v »Narodnem Domu« »Narodov« poročevalec tako dobre volje, da je videl samo »preklicane liberalce«. V Št. Peterskih podružnicah deluje z veliko vnemo veliko število gospej in gospodičin, ki so vrle naše somišljenice, zato odločno protestujemo, da bi njihov trud poplačeval »Narodov« dopisnik s tem, da jih proglasa za Malovrhove pristaše. Tako hoče »Narod« kaliti skupno delo za Ciril Metodovo družbo. Poročila, kakeršno je bilo »Narodovo« poročilo o nedeljski družbini veselici, naj si družbino vodstvo prepove, ker družbi le škodujejo.

Iz Tržiča. Tako mrtev že davno ni bil naš trg pred volitvami, kakor je letos. Čuje se sem in tja o nekih skrivnih sestankih naših nemškutarjev, o kaki odločni volilni akciji tržiških Slovencev pa ni govora. Narodni marazem nas je prošnil in zdi se, da bo nemštvo zmagalo brez posebnega napora. To je skrajno sramotno. Zakaj slovenska zmaga bi bila čisto sigurna, če bi vsi Slovenci hoteli storiti svojo narodno dolžnost. V tretjem volilnem razredu govori masa ljudstva, in to je v svoji ogromni večini slovensko; ne bilo bi torej treba nobene posebne agitacije in III. razred bi bil naš. V II. razredu je samo 8 volilcev, katerih večina je tudi slovenska. Še bolj sigurno večino pa imamo Slovenci v I. razredu. Le-ta šteje 9 slovenskih in 8 nemških glasov. med slednjimi so tudi častni občani baron Schwegel, Luckmann in Pokorny. Ker v tem razredu voli slovenska inteligenca, je opravičeno, če se za ta razred najbolj zanimamo. V tem razredu volijo Slovenci: gg. sodnik dr. Kladva, župnik Fr. Špendal, vodja I. Kragl, davkar pl. Andreoli, davčni kontrolor R. Mally, poštni asistent Zadnik, sod. kanclist Jeranter, kaplana I. Nadrah in I. Potokar. Če vsi ti store svojo narodno dolžnost, potem je zmaga v I. razredu gotova. Kakor pa se sedaj zdi, se ravno v tem razredu slov. inteligenca najbolj krha. Sicer pa danes še ne maramo nobene obsodbe izrekati, poročali pa bomo o izidu in naznanili slovenskemu svetu brez ozirov vsacega, ki bi v tem trenutku zapustil slovensko zastavo. Naj Slovenci širom domovine spoznajo tiste, ki so s svojo mlačnostjo in ozirljivostjo pomagali Tržič — potujčiti! — Kandidatje so sledeči: I. razred gg. Fr. Špendal, I. Jelenec, Fr. Ahačič, I. Engelsberger; II. razred gg. V. Pollak, L. Pollak, A. Globočnik, Fr. Deu; III. razred gg. St. Pollak, K. Ruech, A. Jeglič in M. Rozman. — Na delo tedaj, tržiški Slovenci, in pomladansko solnce bo posijalo izza Kolkovnice na zopet — slovenski Tržič! Pokažite svojo narodnost v dejanju in ne samo v besedah. Dejanje je moško, govorniki pustimo babe!

Imenovanje. Višji topilniški oskrbnik v Idriji, Al. Janouš, je imenovan načelnikom topilnice v Celju.

Fran Ondriček, ces. kr. komorni virtuozi koncertuje v sredo, dne 17. t. m. v

Ljubljani in sicer sodeluje slavní umetnik v II. rednem koncertu Glasbene Matice. V prvi polovici letošnje koncertne sezone koncertoval je z velikimi uspehi na Ruskem. V II. rednem koncertu Glasbene Matice nastopil bo tudi poleg pevskega zbora Glasbene Matice prvič samostojno novi šolski zbor društvene šole.

Glasbena Matica. Čestitim pevkam in pevcom se naznanja, da je jutri v četrtek, dné 11. t. m. ob 8. uri zvečer skupna vaja moškega in ženskega zbora Glasbene Matice za II. redni koncert, kateri bo v sredo dné 17. t. m. Odbor.

Umrli je v ponedeljek na Reki opat in kanonik Fulvi, rojen ondi leta 1830.

Zavarovalnice za govejo živino so ustanovili v Medani na Goriškem. V odbor so izvoljeni: A. Zucchiati, Fr. Toroš, Fr. Zucchiati, I. Kurinčič, A. Jurič in A. Kocina.

Volitev v državni zbor na Goriškem v slovenskih kmečkih občinah se vrši dné 29. t. m. Volitve volilnih mož so se pričele ta teden. Kakor smo že včeraj omenili, imenujejo razne kandidate, in sicer bivšega poslanca grofa Coroninija, dr. Staniča, dr. Jos. vit. Tonklija, dr. Tumo in namestniškega svetnika grofa Marenzija. Goriška „Soča“ piše v zadnji številki, da odvetnik dr. Jos. Stanič ni njen kandidat, a da ne nasprotuje njegovi samostojni kandidaturi. Glede dr. viteza Tonklija izjavlja „Soča“, da mu noče greniti življenja in ne bode nasprotovala njegovi kandidaturi, ako se večina volilcev izreče za nj. Dr. Gregorčičeva „Gorica“ pa objavlja poziv polit. društva „Sloga“, naj bi rodoljubi po deželi sporočili, če so zadovoljni s kandidaturopi gosp. Ivana Berbuča, profesorja na Goriški realki.

Pol. društvo „Naprej“ v Celju je 6. t. m. imelo občni zbor. V odbor so bili izvoljeni: Dr. Hrašovec, dr. Karlovšek, A. Beg, M. Sinkovič, dr. Dečko, dr. Gulin, dr. Ravnikar in I. Rebek.

Štaterske novice. Pri volitvi v okr. zastop lipniški so podlegli kandidati katoliške stranke ter so zmagali nemški nacionalci — V Gradcu se je ustrelil jednoletni prostovoljec Herman Gohn iz Beljaka. Pisal je uredništvu „Grazer Tagblatt“, da se je ustrelil vsled neke debate, pri kateri je bila večina za to, da je vsak samomorilec bolan na duhu, on pa da s samomorom hoče dokazati, da to ni res! — Lovec dornavske graščine ustrelil je 36letnega posestnika v Novi vasi, Blaža Feguša, ko je v družbi lovskih tatov lovil v graščinskem gozdu. — Pri volitvah v okrajni zastop slovenjebistriški so zmagali nemški kandidati. Temu je kriva zaspasnost nekaterih narodnjakov. — Sodni pristav v Ptuj dr. A. Bosček je imenovan namestnikom državnega pravdnika v Ljubnem. — Okrožnim živinozdravnikom v Žalcu je imenovan J. Fischer. — Sodnikom v Ptuj je imenovan dosednji sodni pristav dr. Glas.

Duhovniške premembe v lavantinski škofiji. Župnijo v Bučah je dobil župnik v Tinjah, č. g. Ivan Stanjko; župnijo v Dobjem pa provizor č. g. I. Vurkele. Č. g. I. Horjak, župnik v Tinjah, je šel v pokoj.

Nova kmetijska zadruga. Katoliško politično društvo za okraj sv. Lenart v Slov. goricah je sklicalo pretekli teden shod k sv. Trojici v Slov. goricah, kjer se je s pripomočjo vrliga kmetijskega organizatorja g. Ivana Kača osnovala „Kmetijska zadruga: sv. Trojica z okolico“. Pristopilo je takoj 43 udov, sedaj jih že šteje 50. V odbor so izvoljeni najboljši možje svetotrojiške župnije in sicer: ravnatelj Fris Jožef, trgovec in posestnik, tajnikom Posinger Franc, tržan, blagajnikom Klemenčič Jožef, veleposestnik in tržan, odborniki: Elbl Janez, občinski predstojnik, Ljubec Franc, veleposestnik, Družovec Lovro, veleposestnik v Verjanah. V nadzorovalni odbor so voljeni: Vogrin Anton, veleposestnik, Slapernik Alojz, trgov., Družovec Lovro, veleposestnik v Senarskem, Kramperger Gregor, posestnik, Bihler Franc, veleposestnik. Navedeni odborniki nam jamčijo dovolj, da bo osnovana zadruga dobro prosperovala.

Silvestrov večer 1899—1900. Iz Zagorja se nam poroča: Godba igra v salonu pod Hruško. Sodrugi in sodruginja se vrte in rajajo, da je veselje. Sivolasi in vsled

burnega življenja opešani stari Osemsto s svojimi 99 razposajenimi otroci je odhajal. Bolj mrzlo so se poslavljali od njega sodrugi, ker jih ni povedel v deželo, v kateri se cedi med in mleko in v kateri brez vsega dela kar pečene ptice v usta lete. Oče Čobal so pri slovesu nekaj čekali o sužnosti in klerikalizmu. Hrupno pa so pozdravili zalega mladeniškega Devetsta, ki je priskakljal v salon: Ta je naš rešitelj! Živel, živel saj sto let! Le nekaj ni bilo v redu! Mokraška gospoda je bila na Sokolskem Miklavževem večeru v „Narodnem Domu“, in omika bi bila vendar zahtevala, da se obisk vrne. Toda narodnjaki — v kolikor jih še ni slana vzela — so se poslavljali od starca Osemsto v „Nar. Domu“ s solznimi očmi, ker nič kaj posebnega ne morejo pričakovati od njegovega naslednika. Osemsto je bil namreč zvesti zaveznik njihovega očka Liberala, njegov naslednik pa se misli naginiti na stran enega ali drugega Demokrata. Seveda se bota oba z vso silo potegovala za njegovo prijateljstvo. Kateri bo zmagal? Tudi obiskovalci našega veličastnega in reskega „Doma“ na hribcu nočoj ne spe. Nenavadno je razsvetljena prijazna hiša Božja. Iz sto in sto src se dviga glasna zahvala za vse prejete dobrrote sedaj v goreči molitvi, sedaj med petjem do Kralja vseh Stoletij, izpostavljenega na prestolu. Proti polnoči zapoje verniki lepe litanije Presv. Srca Jezusovega v spravo za vsa razžalenja, prizadeta Božjemu Srcu Jezusovemu, zapel se je „Te Deum“, Tebe Boga hvalimo, med slovesnim zvonjenjem, katerega tudi „pumperdon“ in „bas“ pod Hruško nista mogla udušiti. Nato podelil se je blagoslov vernikom, katerih je bilo natlačeno polno, opravila se je najsvetejša daritev in do 300 mož in žena, mladeničev in deklet, po največ udov bratovščine Presv. R. T. je pristopilo k mizi Gospodovi. Lepo število vernih je čulo celo noč pred Jezusom. Kdo bo zmagal? Ko se bo „Hruška“ že posušila, in „Sokol“ v „Narodnem Domu“ oskubli, bo še vedno kraljeval v „Domu“ na griču On, ki je ustanovitelj pravega krščanskega demokratizma, in bo blagoslavljal svoje častilce, kaznoval pa vse, ki po beznicah s plesom in pijančevanjem časte poglavarja židovske soc. teme, med tem ko je v cerkvi izpostavljen On, ki je luč sveta. Čast pa mladeničem „biciklističnega kluba“, ki je že razglasil veselico na Silvestrov večer, pa jo je prestavil za en dan, ko je zvedel, da se ima obhajati Silvestrov večer 899—900 v cerkvi.

Iz Šmartna pri Litiji. Dolžnost je naša, da se oglasimo. Že zadnjič smo hoteli odgovoriti na samoovadbo tukajšnjega cerkvenega soseda in trgovca g. Iv. Razboršeka v njegovem odprtem pismu našem gospodu dekanu v „Sl. Narodu“ prve dni decembra pr. 1, in le g. dekan nas je preprosil, da nismo odposlali že spisanega odgovora, češ, molk je najboljši odgovor takemu pismu. Sedaj pa, ko se brezvestni dopisnik iz Šmartna (?) v „Sl. Narodu“ v št. 2. t. l. v novič zaletava zaradi naše nove cerkve v g. dekana in ob enem smeši tudi podpisani odbor, ne moremo več molčati ter odgovorjamo: Karkoli je že pisal „Sl. Narod“, posebno zadnjič 3. jan. 1900 o neznočni tlaki in obiranju faranov od strani našega gosp. dekana, je nesramna izmišljotina in brezvestno, zlobno obrekovanje! Ravno nasprotno je resnica! Gosp. dekan je s svojimi farani zelo ljudomil, blagosrčen, nesebičen in požrtvovalen. To farani vedó in vidijo in sodijo pravično; zato ni čudo, da skrajno ogorčeni, z gnevom obsojajo podla in lažniva poročila v „Sl. Narodu“. Resnica je tudi, da farani v ogromni večini gosp. dekanu prostovoljno in z veseljem, vsak po svoji moči, za cerkev pomagajo — in to dopisnika peče! Sila se ne dela nikomur, najmanj pa brezvestnemu dopisniku, kateri še prav nič ni storil za cerkev. Dopisnik kliče na pomoč cesarske oblasti in gotovo pred vsem misli slavno c. kr. okrajno glavarstvo! No, to je zelo natančno v spolnovanju svojih dolžnosti, da bi gotovo seglo vmes, ko bi imelo količkaj povoda. Sicer se pa jasno vidi, kako po godu je dopisniku posvetna oblast. Župan, oz. občinski odbor ima tudi svojo oblast, a ker jo izvršuje v strogem okviru zakona, dopisnik že vpije in psuje; ali le naj! sklep gledé zaprtije gostilnic in prodajalnic med

božjo službo se bo izvrševal, naj je komu drago ali ne. Toliko nepoklicanim zidalcem naše cerkve enkrat za vselej, da bo svet vedel, kako naj sodi o dopisih v „Sl. Narodu“ od nas. — Občinski zastop v Šmartnem pri Litiji, 6. jan. 1900. Ivan Breznikar, župan; Anton Lovše, Leopold Hostnik, Jožef Izgoršek, Janez Rus, I. Spec, Anton Strah, svetovalci; Janez Čopar, Alojzij Kotar, Andrej Poglajen, Jožef Podnešek, Ignacij Planinšek, Matija Žitnik, Anton Verbaš, Matija Kastelic, France Sirk, odborniki.

Nov poštni urad. Dne 16. januarja 1900 odpre se v Dreženci pri Kobaridu na Goriškem (okraj Tolmin) nov poštni urad, ki se bode pečal s pisemsko in vožnjo pošto ter ob enem služboval kot nabiralnica poštno-hranilniškega urada. — Zvezo bode imel s poštnim uradom v Kobaridu po vsakdanji pešpošti.

Pri občinski volitvi v Šmihelu pri Nadjem selu na Notranjskem, dne 7. t. m. je bil izvoljen županom načelnik naše posojilnice: Pavel Špilar, za svetovalce: Fr. Kmet, Anton Bratoš, Ivan Bobek in France Smrdel, vsi pristaši katol.-narodne stranke.

Tržaške novice. Svetnika dež. sodišča v Trstu, Karol Dejak in A. Lettis, sta imenovana svetnikoma višjega dež. sodišča. — V soboto dne 6. t. m. so na Greti v prostorih podružnice sv. Cirila in Metoda priredili lepo božičnico. Ravno na Greti je naša narodnost v največji nevarnosti, zato pa je vsak pojav narodne zavednosti velikega pomena. Veselo znamenje je, da se je veselice vdeležilo mnogo domačinov. — Dne 14. t. m. ob 11. uri dop. se v „Slavjanski čitalnici“ vrši redni občni zbor „Naše Straže“. Prijave za vstop v društvo vsprejema gosp. dr. G. Gregorin, odvetnik v Trstu.

Novi župnik v Barkovljah. Konečno, po dolgih obravnavah je vendar imenovan novi župnik za Barkovlje pri Trstu. In ta je č. g. Kjuder v Tinjanu. Kakor se poroča iz Barkovlj, so tamošnji rojaki jako veseli tega imenovanja, kajti Kjuder bo vreden naslednik pokojnega, nepozabnega I. Cerneta. — Italijanska klika je bila uporabila vsa sredstva, da bi na to velevažno postojanko postavili svojega moža, kakor svoj čas v Rojanu. Hvala Bogu in previdnosti merodajnih krogov, da se ni posrečila nakana našim narodnim in verskim nasprotnikom.

„Narodni List“ v Zadru zadnje dni ni izšel zaradi štrajka v tiskarni.

Italijanska „Lega“ je 3. t. ustanovila tretjo italijansko šolo v Dalmaciji, in sicer v Šibeniku.

Plaz se je udril v noči od 29. na 30. decembra nad Srednjo vasjo v Bohinju ter zajezil potok in do strehe zasul neko koč. Plaz je tudi pri vodovodu in drugod napravil precej škode.

Mestna posredovalnica za delo. Tem potom se opozarjajo delojemalci, da pristojbina mestne posredovalnice za delo 40 vinarjev ne velja samo za jednokratno vprašanje, nego se ima za to svoto pravico do štirideskega posredovanja.

Dosedanje poštne vrednote, spremnice, nakaznice ter spremnice za povzetje se do 31. t. m. lahko še porablajo, ako se tiskani znaki: gl. kr. spremene v K, h.

Zgubil se je Josip Valand, piloskear, star 32 let, stanujoč v Konjuških ulicah št. 7 v Ljubljani. Šel je že v soboto teden od doma, rekoč, da gre v Zagorje ob Savi; od tedaj se ni vrnil k svoji družini. Vsa po vpraševanja po njem so bila doslej brezuspešna. Kdor kaj ve o njem, blagovoli to naznaniti mestni policiji.

Marija Borštnik, znana oseba iz Ravnikove pravde, je včeraj odpotovala — v Ameriko.

V Ameriko jo je hotel včeraj popihati 21letni Martin Čika da iz Ivanjega sela pri Rakeku. Zasačil pa ga je mestni redar in izročil dež. sodišču. Pri njem so našli pismo Fr. Sakserja iz Nov. Yorka, ki mu svetuje, naj gre peš do Vižmarjev in ondi šele stopi v vlak.

Z afriškega bojišča. Colenso, 16. decembra. Hrabri general Hildyard je danes umrl. Počilo mu je srce radi neutešljive želje po zmagi — Iz glavnega tabora: Predsednik Krüger se mi je danes prav laskavo zahvalil za 10 tonov krmne soli, mu salike

dušno prepuštili. Konje so nam sicer nje-govi ljudje preje postrelili, a se bodo morali radi tega zagovarjati pred deželno sodnijo v Pretoriji. Naši osli so čili in zdravi. Če dosežemo še enkrat tak uspeh, bomo kmalu srečno iz Afrike, kar iz srca želi Vaš John Buller, vrhovni poveljnik. — Inzerat: Išče se varen prehod čez Tugela-reko v južni Afriki. Hitre ponudbe pričakuje Buller.

Darovi.

Za pogorelce na Poljanah v starotroški župniji pri Rakeku so darovali: Južna Marija, zasebnica v Ložu, 10 K. — G. Binavic, c. kr. žandarmerijski ritmojster, 10 K. — Fara Staritr darovanje 248 K. — Graščina Šneperk 200 K. in dva voza sena. — Grofinja Lichtenberg 100 K. — G. A. St. S. Kamnik 4 K. — G. Andrej Lavrič, kaplan, 20 K. — G. J. König, župnik, 10 K. — G. Onušič v Idriji 20 K. — G. Plantarič, kaplan, 4 K. — Iz N. Oselice 20 K. 50 v. — G. Zupan iz Št. Petra 10 K. — Župnija Bloke 72 K. — G. J. Dernovšek, župnik v Žabnici, 30 K. — G. Oroslov Dolenc v Ljubljani 10 K. — Gosp. Vidmar, župnik v Zirihi, 8 K. — Dobrotnica veliko obleke. — G. Vilhar v Prezidu vsakemu pogorelcu po 80 žaganic, torej čez 600 žaganic. — Bog povrni dobrotnikom! Pogorelci se klečeč zahvaljujejo in molijo za dobrotnike. — Staritr, dne 9. januarja 1900. — Ant. Ponikvar, župnik.

Telefonska in brzojavna poročila.

Dunaj, 10. jan. (C. B.) V današnji seji avstrijske delegacije je izjavil delegat Lemisch, da bo njegova stranka glasovala proti vojnemu proračunu, če-sar se pa ne more tolmačiti ne kot za-upnico in ne kot nezaupnico. Za njim so še govorili del. Ochrimoviez, Gessmann in Sokolovski.

Dunaj, 10. januv. Danes je bila zopet seja avstrijske delegacije ter se je nadaljevala razprava o proračunu za vojno. — Delegat Lemisch je govoril za še tesnejšo zvezo z Nemčijo ter povdarjal potrebo take zveze. — Gessmann je za povišanje častniških plač, pa s tem pogojem, da se to iz dose-danjega proračuna pokrije ter da ne dobimo zaradi tega novih davčnih bremen; izjavi se proti temu, da bi se šte-vilo vojakov pomnožilo, razven če se uvede dveletna vojaška služba namestu triletna. Več drugih delegatov je od-govarjalo na včerajšnje govore od češke strani. Vojni minister Kriehammer je govoril o kontrolnih shodih ter omenil, da je vojno ministerstvo ukazalo, da se vsi rezervisti oglašajo s Hier! da se pa vse drugo lahko izvrši tudi v drugih jezikih. Kaznovani so bili vsi, ki so se proti temu pregrešili v Avstriji in na Ogerskem, bolj oestro tam, kjer je bilo nasprotovanje dogovorjeno. Glede samo-morov je dejal minister, da zanje ni odgovorno vojno ministerstvo, verski čut mora vojak že seboj prinesiti.

Dunaj, 10. januv. Razgovori za sestavo novega kabineta so skoraj pre-nehali. Na odločilnem mestu baje žele bolj levičarsko vladati, ako bi bila mo-goča. — Danes se govori, da sedanje ministerstvo ostane še 8—10 dnij. — Zatrjuje se tudi, da ima sedaj Gautsch več upanja, da pride na čelo nove vlade, nego Koerber.

Dunaj, 10. januv. Položaj glede krize se ni še nič razjasnil, definitivnih odločb še ni nobenih. — Tudi oddelni načelnik Režek še ni konečno obljubil, marveč stavi določene pogoje.

Dunaj, 10. januv. V kratkem se snide načelstvo levece na Dunaju, tudi izvrševalni odbor desnice ima v krat-kem sejo.

Vojska v Južni Afriki.

Z bojišča ni danes nikakih novic, kar je brz-kone zelo slabo znamenje za položaj an-gleške armade. Za trdovratnim molkom an-gleških poročevalcev so navadno sledila ve-sela poročila za — Bure. Morda bo tudi se-daj tako.

Londonski krogi se zdaj z veliko ra-

Buri, a pravega veselja ne morejo izvesti iz mase nezadovoljnega prebivalstva.

London, 10. januarja. Tukajšnjim listom poročajo iz Laurence - Marqueza 6. januarja: Iz Colenso dohaja poročilo, da so imeli burski vojskovodje 3. t. m. splošno vojno posvetovanje pod Joubertovim predsedstvom. Določil se je nadaljni bojni načrt. — Iz Transvala je 6. t. m. došel prvi vlak na popravljeni progi v Colenso. Od včeraj popoldne ob 5. uri se ni več streljalo z angleškimi topovi.

London, 10. jan. Iz tabora pri Frere poročajo 7. t. m.: Danes je vse mirno. Sovražnik ima gotovo obilo ranjencev, ker je razobesil več zastav rudečega križa.

London, 10. januarja. Reuterjev urad poroča iz Mafekinga, da so Buri v zadnjem boju 26. m. m. dobro pazili na rudeči križ.

London, 10. jan. Skupna izguba generala Frencha v času od 1—6. t. m.: je naslednja: 4 častniki so ubiti, 6 se jih pogreša, 35 mož ubitih, 69 ranjenih, 107 jih pogreša.

Zaročenca.

(I promessi sposi.)

Milanska povest iz sedemnajstega veka. — Laški spisal Alessandro Manzoni, prev. I. B.—č.

(Dalje.)

Trpil je celó, da je to vmešavanje v posvetne reči in da se s tem krati častitljivost posvečenemu stanu. O teh stvarih pa je govoril samo mej štirimi očmi ali pa v kolikor možno majhnih krogih in s tem večjim ognjem, ako si je bil svest, da se njegovi poslušalci ne bodo razgrel pri stvarih, ki se tičejo njih samih. Imel je vedno na jeziku rek, s katerim je končaval svoje pogovore o teh stvarih: Poštenjaku, ki pazi na-se in ki je zadovoljen s samim sabo, se ne more pripetiti nikdar kaka neprimolika.

Sedaj si peščica mojih čitateljev lahko misli, kakšen utis je naredil na ubožca dogodek, katerega smo pripovedovali. Ona grozna obraza in one strahotne besede, gróžnje mogotca, ki ne preti zastonj, mirno življenje, ki je stalo toliko letnega učenja in potrepljivosti, namah uničeno; zagata, iz katere ni vedel nobenega izhoda! Vse te misli so se podile po povešeni glavi don Abbondiojevi. —

„Če bi se dal Renzo odpraviti z navadno odpovedjo, da . . . toda hotel bo vedeti vzrok; in kaj naj mu odgovorim, za božjo voljo? In, in, tudi on je čudna buča; jagnje, ako se ga nihče ne dotakne; ako mu pa kdo oporeka . . . ih! In vrhu tega v Lucio zaljubljen kakor . . . dečaki, ki se zaljubijo, ker nimajo drugega dela, in se hočejo poročiti ter ne mislijo na nič drugega! Ne menijo se za sitnosti, v katere lahko zapletejo mirnega človeka. Oj mene siromaka!

Kaj sta morala ona dva zanikerneža ravno meni zastaviti pot in lotiti se mene? Kaj imam jaz pri tem? Ali se hočem jaz ženiti? Zakaj se nista šla zgovoriti raje . . . Oh, glejte: Imam uže smolo, da pravo pogodim še le takrat, ko je uže prepozno. Ko bi bil vender mislil na to, da bi jima pošepetal, naj gresta s svojim naročilom raje . . . Toda v tem trenutku se je spomnil, da ni prav kesati se, ker ni svetoval in pripomogel k hudobiji; ves njegov srd se je obrnil proti onemu, ki mu je ukradl ljubi mir. Don Rodrigo je poznal samo po imenu in na videz, ž njim pa še ni imel drugega opraviti, kakor

da se je z glavo poklonil do prsij in da se je tál dotaknil s svojim pokrivalom, kadar ga je srečal na cesti. Več kakor jedenkrat se je pripetilo, da je zagovarjal njegovo dobro ime proti onim, ki so natihoma, zdi-hujoč in zavijajoč svoje oči, preklinjali njegova dejanja. Stokrat je že trdil, da je spoštovanja vreden gospod. Tedaj pa mu je na tihem dajal priimke, kakor jih ni nikoli slišal iz ust drugih, in to v eni sapi, ne da bi jih bil prekinil s kakim „avbè“.

Vtem je dospel, poln tacih mislij, do vrat svojega domu koncu vasice, hitro vtaknil v ključavnico ključ, katerega je držal uže preje v roki.

Nestrpno pričakujoč, da bi vender prišel do poštenih ljudij, zaklical je namah: „Perpetua!“ ter jo mahnil naravnost v sobico, kjer je morala Perpetua pogrinjati mizo za večerjo. Perpetua je bila, kakor uže vsakdo lahko sklepa, služkinja dona Abbondio, udana, zvesta služkinja, ki je umela ubogati in zapovedovati, kakor je nanese potreba, prenašati mrmranje in čmernost svojega gospodarja, privaditi pa tudi njega na svoje muhe, ki so se množile od dne do dne.

Ostala je bila samica, ker je odbila vse ženitbene ponudbe, kakor je sama pravila, ali ker ni mogla ujeti na limanice nobenega, ki bi jo maral, kakor so trdile njene prijateljice.

„Precej pridem“, se je oglasila in postavila na mizico, na navadno mesto, steklenico vina, ter je počasi mencala ven. Ni pa še prestopila praga, ko vstopi don Abbondio tako zvezanih nog in takó temnega pogleda in takó zmeden, da se je opazilo tudi brez skušenih očíj Perpetue, da se mu je izvestno pripetilo nekaj posebnega.

„Za Boga! Kaj Vam je, gospod?“

„Nič, nič“, odgovori don Abbondio in se brez sape spusti v naslanjač.

„Kaj? nič? Meni bote to pravili? Tako prestrašeni ste! Nekaj groznega se je zgodilo!“

„Za sveta nebesa! Če pravim, da nič, je res nič, ali pa nekaj, kar ne smem povedati.“

„Kar ne smete povedati meni? Kdo pa bode za vas skrbel, kdo Vam bode dal dober svet . . .“

„Oj mè! Molčite in ne pripravljajte večerje; dajte mi samó kozarec vina!“

„In vi mi pravite, da se ni nič zgodilo?“ reče Perpetua, napolnivši kozarec ter držeč ga v roki, kakor da bi ga ne hotela drugače dati, nego za plačilo, če zvé, česar je tako nestrpno pričakovala.

„Dajte sem, dajte sem!“ pravi don Abbondio, prime kozarec s tresočo roko in ga izprazne v naglici, kakor bi pil zdravilo.

„Vi torej hočete, da bom primorana poizvedeti drugod, kaj se je prigodilo mojemu gospodu?“ de Perpetua, stoječ pred njim z rokami, oprtimi v boke, in motreč ga, kakor da bi mu hotela iz očíj brati skrivnost.

„Za sveta nebesa! Ne klepetajte mi, ne kričite! Tu se gre za življenje.“

„Za življenje?“

„Za življenje!“

„Dobro veste, da nisem še nikoli, kadar ste mi odkritosrčno zaupali kako stvar . . .“

„Seveda! Kakor tedaj, ko . . .“ Perpetua je izprevidela, da je udarila na napačno struno; zato brzo spremeni govor in dé z mehkim glasom, da bi ga omehčala: „Gospod kurat! Jaz sem vam bila vedno udana in če hočem zdaj izvedeti skrivnost, je to iz same gorečnosti, da bi vam pomagala, svetovala in vas potolažila . . .“

Gotovo je, da bi se don Abbondio prav tako rad znebil svoje trpke skrivnosti, kakor rada bi jo Perpetua zvedela.

Vedno bolj slabo je odbijal nove in hujše njene napade, več kot enkrat mu je morala priseči, da ne bo nič izklepetala, naposled pa ji je povedal žalostni dogodek mej mnogimi presledki in mnogimi vzdihli.

Ko je prišel do onega groznega imena, morala je Perpetua še jedenkrat in še bolj svečano molk zapriseči. Ko je izgovoril ime, omahnil je don Abbondio v naslonjaču nazaj ter je globoko vzdihajoč, z dvigneno roko, zapovedujoč in proseč ob enem kliknil:

„Za božjo voljo!“

„Ta je jedna njegovih!“ vsklikne Perpetua. „Hudobnež! O malopridnež! človek brez strahu božjega!“

„Ali ne bode te molčali? Ali me hočete popolnoma uničiti?“

„Ah! Saj sva sama tu; ne sliši naju nihče. Kaj bode te storili, gospod kurat?“

„Glej jo!“ dé don Abbondio srdito; „Glej jo, kakšne lepe nasvete daje! Vpraša me, kaj bom storil, kaj bom storil; kakor bi ona bila v škripcih in bi jo moral jaz rešiti?“

„Toda jaz bi imela ponižen svet; a potem . . .“

„A potem . . . čujmo!“

„Jaz bi svetovala, ker se povsod govori, da je naš nadškof svet mož, ki ima glavo na pravem konci, ki se ne boji nikogar in ga zeló veseli, če more braniti duhovnika proti tem mogočnejšem . . . jaz bi rekla, da bi mu pisali drobno pisemce, in razložili, kako in kaj . . .“

„Jezik za zobmi! Molčite! Ali se tako svetuje revežu? Ako dobim kroglo v hrbet, kar Bog ne daj, ali mi jo bode nadškof izrezal?“

„Ej! Krogle pa tudi niso tako po ceni, kakor konfeti. Gorjé, če bi ti psi tudi vselej grizli, kadar lajajo! Jaz sem še vedno videla, da se onega, kdor zna pokazati zobé in si pridobiti spoštovanje, povsod bojé. Baš ker nečete nikdar prave povedati, prišli smo tako daleč, da se vsakdo predrzne nas . . .“

„Ali ne bote tiho?“

„Jaz takoj; resnica pa je, da če ljudje zapazijo, da se kdo radi vsake malenkosti podaja in . . .“

(Dalje prih.)

Listnica uredništva:

Cenjenemu uredništvu »Edinosti«, Trst: Na Vaše cenjeno pismo usojamo si odgovoriti naslednje: Že reklamni list »Slovenke«, katerega so prinesli nekateri slovenski listi, je kazal, da je na uredništvo »Slovenke« dobil velik vpliv Eibin Kristan in sicer precej nezasluzeno, ker njegove fantazije niso ni za-

Kurja očesa,

trdo kožo, žulje itd. odpravi urno, brez bolečin in gotovo izvrstni in v vseh nedosegljivi Trnkoczy-jev obliž, ki je dobiti v »Františkovi lekarni« na Dunaji, V. 2, Schönbrunnerstrasse 107. Cena 60 kr., po pošti 65 kr., franko ter rekomandirano 80 kr. — po povzetju ali če se denar (tudi v znamkah) naprej pošlje. Obliž za poskušnjo 35, po pošti 40 kr. — **Uóinek zajamčen!** — Razpošilja se točno. V Ljubljani je dobiti v lekarni Ubald pl. Trnkoczy-ja na Glavnem trgu št. 4. 109 20-6

Národna jed

postati morajo testenine iz prve kranjske tovarne testenin Žnidaršič & Valenčič v Ilirski Bistrici po njih izbornem okusu, obilnej redilnosti, nizki ceni in jednostavnem pripravljanju. 954 6

Dunajska borza.

Dne 10. januarja.		Dne 9. januarja.	
Skupni državni dolg v notah	98-90	20 mark	23-66
Skupni državni dolg v srebru	98-65	20 frankov (napoleonor)	19-19
Avstrijska zlatna renta 4%	97-75	Italijanski bankovci	89-75
Avstrijska krona rent 4%, 200 kron	99-—	C. kr. cekini	11-42
Ogerska zlatna rent 4%	97-75		
Ogerska krona rent 4%, 200	95-—		
Avstro-ogerske bančne delnice, 600 gld.	130-70	3-2% državne srečke l. 1854, 250 gld.	159-50
Kreditne delnice, 160 gld.	233-05	5% državne srečke l. 1860, 100 gld.	158-50
London vista	242-40	Državne srečke l. 1864, 100 gld.	200-50
Nemški drž. bankovci za 100 m. nem. drž. velj	118-25	4% zadolžnice Rudolfove želez. po 200 kron	97-80
		Tisne srečke 4%, 100 gld.	137-20
		Dunavske vravnave srečke 5%	258-50
		Dunavsko vravnavno posojilo l. 1878	107-—
		Zastavna pisma av. osr. zem.-kred. banke 4%	96-—
		Priporitne obveznice državne železnice	88-50
		„ „ južne železnice 3%	69-90
		„ „ južne železnice 5%	99-75
		„ „ dolenskih železnice 4%	99-50
		Kreditne srečke, 100 gld.	393-—
		4% srečke dunav. parob. družbe, 100 gld.	330-—
		Avstrijskega rudečega križa srečke, 10 gld.	41-—
		Ogerskega	20-75
		Budimpešt. bazilika-srečke, 5 gld.	13-20
		Rudolfove srečke, 10 gld.	55-—
		Salmove srečke, 40 gld.	177-—
		St. Genois srečke, 40 gld.	175-—
		Waldsteinove srečke, 20 gld.	180-—
		Ljubljanske srečke	—
		Akcije anglo-avstrijske banke, 200 gld.	124-25
		Akcije Ferdinandove sev. želez., 1000 gl. st. v.	286-75
		Akcije južne železnice, 200 gld. sr.	77-50
		Akcije tržaškega Lloyd, 500 gld.	272-75
		Splošna avstrijska stavbinska družba	101-—
		Montanska družba avstr. plan.	298-—
		Trboveljska premogarska družba, 70 gld.	255-50
		Papirnih rubljev 100	—

Nakup in prodaja

vsakovrstnih državnih papirjev, srečk, denarjev itd. Zavarovanja za zgube pri zrebanjih, pri izrebanju najmanjšega dobitka. — Promese za vsako zrebanje. Kulantna izvršitev naročil na borzi.

Menjarnična delniška družba

„MERCUR“
I., Wollzeile 10 in 13, Dunaj, I., Strobelgasse 2.

Pojasnili v vseh gospodarskih in finančnih stvarih, potem o kursnih vrednostih vseh spekulacijskih vrednostnih papirjev in vestni sveti za doseg kolikor je mogoče visocega obrestovanja pri popolni varnosti

naloženih glavnice.

Odgovorni vrednik: Ivan Rakovec.

Tisk „Katoliške Tiskarne“ v Ljubljani.